

F. t. l. om vilkår for salg af jord i offentlig eje.

der måtte ønske det, kunne få jorden overdraget mod betaling af en købesum, således at salget ikke skete på jordrentevilkår.

Gennem årene — navnlig efter sidste krig — viste det sig, at grundværdiansættelserne — og dermed jordrenten af husmandsbrugene — i stadig stigende grad kom til at ligge i et væsentligt lavere niveau end statens omkostninger ved at tilvejebringe, forbedre og udstykke jorden. Det tab, som derved blev påført jordfonden, søgte man derefter at udligne, dels ved at hjemle staten ret til i visse tilfælde at betinge sig et *kontant vederlag* fra køberen ud over jordrenten, dels ved i skødet at indsætte særlige *skødevilkår*, der begrænsede køberens adgang til fradrag for forbedringer foretaget af staten, hvorved jordrenten blev forhøjet.

Disse foranstaltninger viste sig imidlertid lidet hensigtsmæssige, og statens jordlovsudvalg fik derfor ved lov nr. 129 af 28. marts 1951 hjemmel til på eget initiativ at sælge jord til husmandsbrug på *almindelige købevilkår* i de tilfælde, hvor salg på jordrentevilkår ikke kunne ske uden uforholdsmæssigt tab for jordfonden.

Dette førte til, at anvendelsen af jordrenteformen ved salg af husmandsbrug blev trængt stærkt tilbage til fordel for salg på almindelige købevilkår. I den betænkning, som en af landbrugsministeriet nedsat kommission vedrørende statshusmandsloven afgav den 18. november 1959, blev denne udvikling anset for lidet ønskelig, og kommissionen stillede derfor forslag om, at staten fik hjemmel til ved afhændelse af husmandsbrug på jordrentevilkår at fastsætte et *mindstebeløb*, hvoraf jordrenten skal beregnes, for så vidt loddens grundværdi er eller bliver ansat lavere. Dette forslag er nu gennemført ved lov nr. 96 af 16. marts 1960, og samtidig er adgangen til at kræve kontant vederlag ud over jordrenten bortfaldet som overflødig.

Endvidere har staten siden 1938 haft hjemmel til at afhænde landarbejderboliger på jordrentevilkår, jfr. loven om arbejderboliger på landet (lovbekendtgørelse nr. 138 af 23. april 1959). Efter denne lovgivning har der ikke været hjemmel til at fastsætte en varierende jordrente.

2. Det indenrigsministerielle udvalgs forslag.

I 1941 nedsatte indenrigsministeriet et udvalg vedrørende statens forhold til byggeriet, bestående af repræsentanter for de fem demokratiske partier. Dette udvalgs betænkning II, der blev afgivet den 16. december 1942, indeholder et forslag til lov om vil-

kår for bortsalg af jord i offentlig eje. Dette forslag omfattede kun „de staten eller kommunerne tilhørende jorder, der efter deres beliggenhed og beskaffenhed er eller må forventes i løbet af et kortere åremål at blive egnet til byggegrunde“. Efter forslaget skulle jordrenten udgøre 4 pct. årlig og beregnes af den til enhver tid værende grundværdi efter fradrag for grundforbedringer udført efter ejendommens overtagelse og bekostet af køberen.

I folketingssamlingerne 1948-49 og 1949-50 fremsatte det radikale venstre lovforslag i folketinget i overensstemmelse med det af indenrigsministeriets udvalg udarbejdede udkast. Dette lovforslag nåede kun til 1. behandling (rigsdagstidende 1948-49, folketinget sp. 1622-26 og sp. 2427-42), men det pågældende folketingsudvalg erklærede i sin beretning af 24. maj 1950 (tillæg B. sp. 3083) med tilslutning fra alle i udvalget repræsenterede partier, at det var enig i lovforslagets principper, ligesom udvalget henstillede, at der senere på ny blev fremsat lovforslag om salg af jord i offentlig eje på jordrentevilkår.

3. Grundskyldkommissionens betænkning.

Den af finansministeriet i 1948 nedsatte grundskyldkommission afgav i 1954 en betænkning vedrørende fuld grundskyld. Denne betænkning indeholder et udkast til lov om jordrente til staten.

Efter kommissionens lovudkast skulle der efterhånden pålignes *alle ejendomme* en årlig jordrente på 4 pct. af ejendommens grundværdi efter fradrag for forbedringer, hvilket fradrag dog bortfaldt efter 35-40 år. Dette udkast ville således inddrage hele den bestående jordværdi, hvorfor der samtidig var foreslået nærmere regler for en afløsning til de private grundejere.

C. Lovforslagets indhold.

Det foreliggende lovforslag må betragtes som en videreførelse af de tanker, der har fundet udtryk i den omtalte lovgivning om statshusmandsbrug og i det indenrigsministerielle udvalgs betænkning af 1942. Det, der tilsigtes med lovforslaget, er, at der af jord, som én gang har været i offentlig eje, stedse svares jordrente eller fuld grundskyld.

I det følgende skal der gives en kort oversigt over hovedindholdet af lovforslaget.

1. Lovforslagets område.

Lovforslaget omfatter i princippet *al jord*, der i dag ejes af stat og kommuner, eller som fremtidig kommer i offentlig eje. Der er dog en undtagelse,